

СЪВЕТ ЗА ПАРТНЬОРСТВО КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ

ПРОТОКОЛ № 04

от заседание на Съвета за партньорство към ВСС,
проведено на 24.11.2022 г.

Днес, 24 ноември 2022 г., четвъртък, от 10.00 ч. в зала 312, ет. 3 в сградата на Висшия съдебен съвет – гр. София, ул. „Екзарх Йосиф” № 12, и паралелно с видеоконферентна връзка се проведе заседание на Съвета за партньорство към ВСС.

На заседанието присъстват:

Вероника Имова – съпредседател, член на Висшия съдебен съвет (онлайн)

Даниела Ангелова – съпредседател, представител на Асоциацията на прокурорите в България (онлайн).

Членове на Съвета за партньорство към ВСС:

Евгени Иванов – член на Висшия съдебен съвет;

Стефан Петров – член на Висшия съдебен съвет;

Ангелина Лазарова – съдия в Апелативен съд – Варна (онлайн);

Владимир Първанов – член на УС на Асоциация на българските административни съдии (онлайн);

Пенка Велинова – член на УС на Българска съдийска асоциация;

Красимир Мазгалов – изпълнителен секретар на Съюза на съдиите в България;

Димитър Ралев – представител на Камарата на следователите в България.

От администрацията на ВСС:

Тони Виткова – старши експерт в сектор „Връзки с обществеността“;

Стефка Барова – сътрудник на комисия в дирекция „Правна“.

Заседанието протече при следния дневен ред:

Съдебна етика и професионално поведение. Презентация на „Платформа за съдебна етика“ ([Judicial Ethics Platform](#)), получила специалната награда за иновации на състезанието ТЕМИС.

Гостува екипът създава платформата.

Обсъждане на актуални въпроси, поставени от членове на Съвета във връзка с обновяване на състава на Съвета за партньорство към ВСС.

* * *

Началото на заседанието 10.05 часа.

Вероника Имова: Добър ден колеги, радвам се да се видим. Приветствам ви за вашата готовност да се включите в заседанието на Съвета за партньорство. За нас е огромно удоволствие да се запознаем с вас и да ви чуем на живо, макар и чрез техническото средство, видеоконферентна връзка, да ни запознаете с вашата платформа, с вашите идеи, с вашата презентация преди всичко и съответно с вашите идеи и намерения за в бъдеще как да развивате тази платформа. Очевидно това е принос в авторитета на съдебната власт, ние го оценяваме високо и очакваме от вас нови постижения.

Имаме необходимият кворум, колеги, да дадем ход на заседанието. Заседанието е редовно.

Уважаеми колеги, членове на Съвета за партньорство, въпреки че на вас са ви познати колегите, които сме поканили днес аз съм длъжна да ви ги представя. Първо членът на Съвета и член на екипа, който ние сме поканили днес – съдия Ангелина Лазарова, младши съдия Калина Венциславова Станчева, младши съдия Радослав Руменов Ангелов и младши прокурор Георги Коджаниколов са наши гости. Още веднъж – добре дошли в Съвета за партньорство и с интерес очакваме вашата презентация, след което ще дадем думата на колегите за въпроси.

Може би трябва да дам думата на колегата Лазарова.

Ангелина Лазарова: Много Ви благодаря, съдия Имова. Искам да Ви кажа, че за мен е чест да бъда с колегите съдия Станчева, съдия Ангелов и прокурор Коджаниколов в заседанието на Съвета за партньорство днес. Това е много хубаво, защото съвпада с хубави празници в България, в света, днешния ден и е хубаво с едно положително отношение да подходим към темата, която ни събра. Това е темата за съдебната етика.

На първо място благодарности към директора на Националния институт по правосъдието и на следващо място за това предложение, което беше внесено от г-жа Тачева към Висшия съдебен съвет, та днес ние и четиримата да сме много щастливо наградени от Висшия съдебен съвет за тази малка част от усилията, които вложихме в създаването на пространството, за което днес ще говорим.

Колегите, които виждате са сега започващи своя професионален път. За тях тази награда е много, много важна и аз наистина лично благодаря на членовете на Висшия съдебен съвет за това признание.

На следващо място благодарности и към подкрепата, която получаваме от Националния институт по правосъдие, защото само в резултат на волята и

усещането за заряд в тази тема вече има създадена общност, която е посветена на тази съдебна етика, имаме пространство в електронната платформа на НИП и имаме това, което наричаме „платформа за съдебна етика в он-лайн пространството“. Тепърва ще се работи в тази посока, тъй като установихме, че много е важно за всеки магистрат, не само за младите магистрати, да сме спокойни с усещането си за своето етично поведение. Това отваря огромни въпроси в светлината на съвременността, в която живеем и целта на нашата платформа е да зададем въпроси, да създадем място за диалог, да предоставим източници, по силата на познанието на които да можем да търсим заедно отговорите, като напълно съзнаваме, че различните държави в рамките на Европа и целия свят, защото платформата е търсена като информация от всички държави, след малко това ще ви стане ясно, всички магистрати, колеги, мислят в тази посока и с оглед своите национални и културни различия имат различни отговори, и това ще бъде представено по някакъв начин. Така че, едно живо място, едно място, което позволява на този етап общуване на английски, дотолкова доколкото идеята за тази платформа съпровождаше състезанието, в което колегите участваха, на младите магистрати, TEMIS, което е в няколко различни полуфинала по етика, колегите бяха отличени с наградата, за която стана дума, за иновации. За първи път се дава такава награда и смятам, че 12-те държави, които бяхме там, защото това беше битка на живо с други много силни 12 държави, с уважението, респекта и доверието, което се отнесоха към материалите, които ние представихме по силата на темата за хармонизиране на етичните правила в Европа се видя, че българският отбор беше и има, пак казвам, потенциал за бъдещо развитие. Така че, без повече да губя времето за представянето на колегите давам възможност на съдия Ангелов. Заповядайте!

Радослав Ангелов: Здравейте, колеги, и от мен. Уважаеми членове на Съвета по партньорство първо бих искал да споделя екрана си и да знам дали се вижда от вас, да дадете някакъв знак.

Вероника Имова: Да. Вижда се. Благодаря, колега Ангелов.

Радослав Ангелов: Благодаря. Ще започна с това, което съдия Лазарова каза. Ние имаме свое място и в сайта за електронно обучение на Националния институт на правосъдие, а форума по правата на човека, в който има отделно място за съдебната етика. Там в този форум сме започнали и различни въпроси по дискусия за етичните правила на съдебните заседатели и измененията в Наредба № 7, така че дейността освен в нашата платформа продължава и дейността в форума по „правата на човека“.

Но сега да си дойдем и нашия сайт. Името на нашия сайт е Judicial Ethics Platform.eu, на него на първо място виждате в зеленото поле, това е нашето меню, в което може да достигнете да различните възможности. Вдясно на сайта сме представили секция „новини“, в която се публикува последната актуална новина, а под мястото „събития“ имаме специално

създаден календар, в който всяка конкретна дата от месеца или от годината са качени новините и събитията, на които нашата общност ще участва или вече е участвала.

По-важното на този сайт е публично свободните дигитални инструменти, които сме разработили.

На първо място това са в секцията „е-инструменти“, имаме основни източници на етиката и професионално поведение. Когато се сформира екипа за отбора на НИП, състезанието „Темида – 2022 г.“ първата ни задача беше да проучим и съберем източниците в областта на съдебната етика и професионално поведение. Постарахме се да ги класифицираме по критерия за източник на правото, а именно дали това е източник на националното право, международното право или правото на Европейския съюз. Освен класификацията в този електронен инструмент се постаряхме да направим и една малка база данни за тези нормативни източника за етични правила, които са общовалидни, било то на ниво международно ниво или на европейско ниво. Затова във всеки един от потребителите на сайта може, ако иска да разбере повече за етичните принципи, приети от Бангалор през 2002 г., като се натисне на линка да свали съответния файл и да му се отвори в нов прозорец. Разбира се източниците на правото сме ги качили според техния оригинален език приет от международните форуми.

Само искам да направя едно уточнение – когато говорим за Етичен кодекс и етични източници нека да разбираме, че това е думата, приела по-широко понятие този термин, ами говорим за чисто нормативни източници, каквито са законите, говорим за принципи, препоръки, съвети, насоки от професионалните общности, защото не е навсякъде както в България етичните норми са вкрепени в нормативен акт и има последваща санкция за тяхното неспазване, в някои от държавите те имат препоръчителен характер. Така. С това отклонение продължавам и на следващия дигитален инструмент, а това са на Етичните кодекси.

На първо място след като се запознахме с основните нормативни източници за етични правила, екипът реши да събере етичните кодекси на 27 държави-членки и да предостави възможност на по-широката аудитория да има достъп до тях. Избрахме този достъп да се казва „Атлас на кодексите“, подобно както са и атласите по международно сътрудничество по граждански, търговски и наказателни дела, избрахме да бъде достъпно за по-голяма част от потребителите, затова избрахме визуален вариант на този атлас и текстови вариант, освен по търсенето картата за съответните държави-членки имаме възможност и да се търси за съответната държава. За този атлас освен 27 държави-членки ние сме представили информация за етичните правила и за кандидат-членките към Европейския съюз, асоциираните държави към Европейския съюз и други органи и власти, свързани с други органи като Съда в Люксембург и Страсбург.

На този атлас за етичните кодекси какво можем да открием. Ако искаме да намерим информация за етичните правила в съответна държава избираме територията на държавата с нашата мишка, например Италия, много хубава държава, цъкаме на нейната територия, интерактивната карта директно ни препраща към информацията за съответната държава. Тъй като в момента преводът е автоматичен тук под състояние се има предвид държава. Ние сме на информацията за Италия има ли етичен кодекс в тази държава, да, има, имаме информация за него, колко етични кодекси има в тази държава, ами има етични кодекси за двете юридически професии и по-важното за атласа не само да ни даде обобщена информация за етичните правила, но и да свалим този етичен кодекс на магистратите. Постарали сме се да качим етичните кодекси освен на техните оригинални езици, там където сме ги свалили и имали достъп до тях, но и на международен език, за да имат по-широк кръг от хора досег с тях. Но проблемът и предизвикателството, което беше пред екипа не беше само това да създадем една библиотека и Атлас от етични кодекси. Оттук нататък започна сравнителното правно проучване между препоръките, етичните стандарти и норми в държавите-членки. Какво открихме?

Първият резултат и първото наше изследване беше това колко от държавите имат един кодекс за двете професионални общности – съдии, прокурори, колко от тях имат по два етични кодекса. Резултатите показват, че 33 % от държавите имат един Етичен кодекс едновременно за съдии и прокурори, а 67 % от тях имат два Етични кодекса, два отделни етични стандарта за съдии и прокурори. Защо е това различие? Изследвайки съдържанието на нормите или на препоръките научно казано установихме първата причина като това, че към прокурорите другите държави-членки поставят много по-големи изисквания за тяхното етично поведение, с оглед тяхната работа, а именно досега с медии и с хора. Това е една причините, а друга от причините е, че само в 8 от държавите-членки на Европейския съюз Прокуратурата е част от изпълнителната власт извън съдебната система. Поради тази причина е съвсем нормално те да имат различни етични правила, които са оформени или приети в друг източник на правото, няма как да бъде в същия.

Следващият етап от проучването беше кога съответните държави са приели своите етични стандарти, през коя година, като реперна точка и отправна ние сме изготвили годината на обсъждането на Бангалорските принципи – 2001 г., съответно и честотата на приемане на етични кодекси в тези 27 държави-членки. Резултатите са показани в двете графики, това е първата графика за съдии, втората графика е за прокурори. Те показват, че етични правила преди Бангалорските принципи от 2001 г. когато са обсъждани е имало етични правила за съдии в Словения и Италия. Най-много етични кодекси са се приели през 2004 г. в държавите Естония, Малта и

Нидерландия. Тогава през тази година три държави са приели своите правила за магистрати. По подобен начин показваме и графиката и диаграмата за прокурорите, но нашето изследване не спря дотук. След като се запознахме с тези етични 27 кодекса за етично поведение на магистратите и тяхното професионално поведение всъщност ние започнахме да гледаме кое е общото между тях, кое е различното, дали са възприели едно към едно принципите от Бангалор или нещо са придадени различна стойност на тези принципи, надградили ли са ги, с оглед променените общественно-икономически отношения. В тази област ние установихме, че има етични правила за поведение на магистратите от областта на трансграничното сътрудничество на съдебни дела в областта на използването на правните технологии, социалните медии, емпатията, доносничеството и половите проблеми и половата равнопоставеност не са толкова добре широко застъпени и ако те някъде се коментират в съответния кодекс, тези норми са фрагментирани и разпокъсани, не са на едно място, поради което нашата следваща стъпка беше да създадем една дигитална арена за коментиранията на етични правила за тези области, които сега прокурор Коджаниколов ще ви разкаже за тази дигитална арена и арена за дебати от областта на взаимното доверие, използването на правните технологии, доносничеството, проблеми с пола, социалните медии, съдебната емпатия.

Георги Коджаниколов: Благодаря Ви, колега Ангелов. Не знам чуваме ли се добре?

Вероника Имова: Чуваме се, колега Коджаниколов.

Заповядайте!

Георги Коджаниколов: Здравейте! Първо Благодаря, за възможността да се запозная с Вас. Използвам повода да изкажа специалните си благодарности не само моите, а и на целия отбор към съдия Лазарова, без която нямаше да можем да се справим така добре и да стигнем до резултата, до който стигнахме, както и на НИП, които ни осигуриха всичко необходимо, за да успеем да реализираме нашата идея.

Та по отношение на дигиталната арена си признавам, че имам известен сантимент към тази част от сайта, защото тя е мой личен фаворит поради няколко причини. Първо в моментите, в които бяхме още на етап структуриране на идеята и кристализиране на това какво искаме да покажем и да постигнем, в дискусиите си със съдия Лазарова основно стигнахме до извода, че нашата идея и цел не е просто да регистрираме участие на състезанието, а да дадем, да оставим нещо, което ако се възприеме и припознае от колегите в общността да бъде основа за изграждане на общност, която общност да даде възможност за създаването на пространство на свобода и сигурност, което да способства етични проблеми като за начало или защо не и от какъвто и друг тип да бъдат дискутирани в свободна среда. Това, което си мислехме е, че етичните проблеми, пред които се изправяме

ние като магистрати, в рамките на нашето ежедневие едва ли се различава по същество кой знае колко от типа проблеми, пред които са изправят нашите колеги на ниво Европейски съюз и най-вероятно изправяйки се пред етична дилема някой някога му се е случвало и на него да се изправи, ако не същата, то подобна. Та създаването на подобно пространство беше идея, която да даде бърз и лесен достъп за възможност за обсъждане и комуникиране на подобен тип проблеми, които да доведат евентуално до разрешаване, а и не само, дискусиата евентуално би довела и до формирането на общи идеи за промени и инкорпориране на правила в Кодексите за етично поведение.

Вземам повод от думите на съдия Ангелов, който спомена, че нашия кратък ретроспективен поглед към развитието на тази проблематика ни отведе до ключовия момент за приемането на Бангалорските принципи установихме, че така или иначе всички кодекси под една или друга форма ако не рецитират дословно, то интерпретират тези Бангалорски принципи и коментирайки съответно къде сме в момента разстоянието от 20 години безспорно е дало отражение в развитието на обществените отношения, което ни даде повод да се замислим, че има сиви зони в частта „съдебна етика и поведение на магистрати“, които или не са били изговорени, или са засегнати твърде, твърде неясно, твърде недетайлно и не позволяват на магистратите да се ориентират правилно в проблематиката и да даде полезен, реален, бърз ход или решение на техен належащ проблем. Та основно си разделихме темите, върху които се фокусирахме. Моите бяха свързани с една проблематика, която се оказва много, много актуална, към момента даже и на наднационално ниво има приета Директива 1937 от 2019 г. на Парламента и на Съвета, която директива общо взето урежда правилата, при които лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения биха били защитени. Та това, което ни направи впечатление е, че в изпълнение на задълженията си за транспониране на директивите в България този въпрос е на ниво и към момента законопроект, но нито в директивата, нито в нашия законопроект става дума за съдебна система, за начин на поведение и държание на магистрати, как подобна система, как подобни правила биха били полезни и как биха били създадени в рамките на съдебната система. За това нещо не се говори, а от друга страна имаме много на брой, над 10 поне ние открихме, докато се подготвяхме за състезанието, съдебни осъдителни актове на Европейския съд за правата на човека, които именно артикулират този тип проблематика. Магистрат, който е взел отношение по въпросите, свързани с функционирането на съдебната система, било то реформа, било то някакъв вид девиация в поведение на колега, изнесъл е подобен тип информация в публичното пространство, впоследствие срещу него са били инициирани дисциплинарни мерки, били са му наложени определен тип санкции, именно поради липсата на такава процедура, която да защитава подобен тип поведение или да урежда когато е в нарушение на правилата, и

когато то способства за изграждането и за утвърждаването на престижа на съдебната система са тези решения на Европейския съд по правата на човека, които в общи линии казват, че е било нарушено правото на свобода на изразяване – чл. 10 от Конвенцията. Та мислейки в тази посока ние предложихме хипотетично правило, което да бъде възприето, което да даде основа за размисъл тези въпроси да бъдат инкорпорирани в потенциален бъдещ общ Кодекс на европейско ниво, който ние визирахме като нещо хубаво, което би могло да се случи.

А другият въпрос, по който аз се задълбочих беше равенството на половете в съдебната система. Изненадващо и за мен до голяма степен докато търсех по темата оказа се, че този въпрос, той самия по себе си е проява на форма на проблемите на интегритет. Та този въпрос е бил неведнъж дискутиран от международни организации с много високо ниво на престиж от рода на Световната организация на съдиите – жени или ООН, които са работили по тази тема. В тази посока също предложихме хипотетично правило, което би могло да способства за изясняване на този тип въпроси.

По темите, поставените теми, които засегнахме и предложихме хипотетични правила ще дам думата на колегите, които ги разработваха по-дейтално да вземат отношение. Може би съдия Ангелов или съдия Станчева да вземат отношение по тяхната част.

Калина Станчева: Уважаеми членове на Съвета по партньорство, привет и от мен! Темите, които бяха ангажирали моето внимание са две и всъщност съставляват проблемите на магистратската емпатия на първо място. Емпанията на магистрата и на второ място присъствието на магистрата в социалните мрежи. Тема, която всички сме убедени вече е доста актуална, много се говори по нея, но не се спряхме единствено в рамките на така зададената тема, доколкото в хода на дискусиите се установи, че цялостното представяне на магистрата пред обществото е необходимо да се коментира и да се задълбочим по него.

Сега, по отношение на емпатията на магистратите тук на първо място трябва да кажем, че емпатията със сигурност се свързва с емоционалната интелигентност, доколкото тя е елемент от последната. Емпатията е едно неюридическо, личностно качество, което обаче според проучванията и според науката търпи развитие и промяна. Именно поради тази причина и в много държави, напоследък особено много, се провеждат обучения, които да способстват това магистрата да придобие, да има по-голяма способност да изпитва емпатия по отношение на хората, с които работи и по-специално определени групи хора. Именно поради тази причина и считаме, че е важна темата за емпатията у магистрата.

Къде е приложима тя, това също е необходимо да го отбележим като елемент. Ние считаме, че при специалните състави, касаещи детско правосъдие, различните форми на домашно насилие, наказателните

производства, пък и не само, които са по дела, в които участват непълнолетни лица със сигурност емпатията следва да стои на основна позиция в хода на производството и именно поради това възможността на магистрата да изпитва емпатия, и да успява да съпреживее това, което се случва в залата е от изключително значение и най-вече за самия него, за да може по-лесно да реши въпроса, пред който е изправен. От друга страна обаче според проучванията тази възможност на магистрата да емпатира със съответните страни или хора като цяло следва да не се залита в една крайност, доколкото проучванията установяват, че твърде засилената форма на емпатията може да доведе до т.нар. „ефект на прегаряне“, който със сигурност е доста често срещан и в съдийското съсловие, предвид натовареността на съдиите, характера на работа и т.н., в общи линии дискутирането на тази тема следва да ни спомогне ние по-лесно да се справяме с проблемите, които се пораждат, поради факта, че твърде много съпреживяваме това, което работим. Една мантра, която ние установихме в хода на работа, че емпатията следва да ни води до това да разбираме, но не и да попиваме това, което се случва в съдебната зала.

Всъщност необходимостта от промяна на принципите, които са заложили в Бангалор още през 2001 г., необходимостта от тяхната актуализация, както казах е, колегите досега със сигурност е утвърдена и пример в тази посока е и Резолюцията от Европейския съд по правата на човека от 21.6.2021 г., т.е. от миналата година. Те касаят основополагащите принципи от Бангалор, като съда се е опитал, колегата Ангелов всъщност ви показва документа, може да го видите, ние сме го качили в нашата платформа, тъй като считаме, че това е доказателство в посока, че действително следва да се създаде дискусия и да се коментират евентуални промени в тези принципи, не само предвид разстоянието във времето, което вече е минало, а и с оглед новостите в нашето ежедневие. Ако проявявате интерес по темата винаги можем да се върнем и да се задълбочим, тъй като всъщност намерихме доста ресурс по нея, но няма да ви ангажирам повече за момента с тази тема.

На второ място аз се задълбочих по темата, касаеща присъствието на магистрата в социалните мрежи и медии, и представянето му пред обществото. Със сигурност всички етични стандарти и принципи общоприети навеждат на идеята, че магистратът трябва да служи на обществото, а не на личното, т.е. никога не следва в своето представяне пред социума да поставя личния интерес над този на социума и на обществото, и това да се проявява и да се проличава в неговите профили, в активността, която той поддържа, и в електронния свят, и в реалния такъв. Всъщност тази тема дискутирахме и миналата седмица с колеги от седем държави-членки на Европейския съюз, тъй като подбора за участие в една програма на AIAKOS в Националния институт на правосъдието, там имахме възможност да

разговаряме с колеги, кандидати за младши магистрати, младши съдии и младши прокурори, и всъщност установихме, че действително културата и порядките в съответната държава, колегата Ангелов ми показва снимки от нашето участие, и от разговора ни на срещата, която се заформира всъщност в сградата на НИП. Та културата и порядките в държавата, в съответната държава се установи, че действително дава отражение върху етичния стандарт, на който се счита, че според обществото трябва да отговаря магистрата, така щото, ще ви дам един пример – дали консумацията на алкохол, чаша вино, по време на обяд с колеги се счита за нещо, което е етично мислимо или по-скоро следва да се притесняваме ако това нещо ни се случи. Всъщност ние бяха създали, както може да видите сега и на сайта, който колегата Ангелов ви презентира, създадохме няколко въпроса, които считаме, че касаят актуални и етични проблеми. Искахме да видим какво е становището на колегите от всяка една държава, за да стартираме дискусиата, тъй като както вече споменах, ние смятаме, че най-първоначалния и важен момент в достигането на евентуалната идея за актуализиране на основополагащите принципи от Бангалор е дискусиата и в хода на тази дискусиа, и на коментара, който се създава, като да се утвърдят новите положения. Та в този смисъл зададохме въпросът дали колегите считат, че е удачно да изпият една чаша вино по обяд, получи се интересен разговор, доколкото колегите от Франция и Италия казаха, че това за тях е нещо съвсем естествено и по-скоро би било неприемливо и различно ако такава чаша с вино не се поръча. Една колежка от Австрия посочи, че такъв въпрос ѝ е задаван на нея от Етична комисия с една отметка, само ако мога да отбележа, в Австрия сред проучването, което направихме кандидатите за младши магистрати подобно както и у нас минават изпит по етични въпроси. В хода на такава етична дискусиа колежката от Австрия е била запитана дали тя счита, че е уместно на обяд с колеги да си поръча чаша червено или бяло вино, тя отговорила положително и съответно е допусната до следващия етап, т.е. станала е кандидат за младши магистрат. Очевидно, че според Австрия, според уредбата и порядките в Австрия консумацията на една чаша вино в обедната почивка не представлява етичен проблем. На друго становище обаче бяха колегите от Унгария, които бяха доста по-скептични по отношение на другите въпроси, които зададохме, касаещи външния вид на магистрата, прическа, пиърсинг, различни интервенции и т.н., няма да задълбавам повече в тези теми, доколкото те действително отварят широк кръг въпроси, но наистина след проведената дискусиа с колегите установихме, че има разнопосчни мисли и има посоки, в които да се допълнително разсъждава.

Сега, понеже така или иначе аз започнах да говоря ще използвам възможността да ви запозная и с нашата рубрика „Новини“, а след това ще

дам думата на колегата Ангелов. Дали можем само да отворим „Новини“? Благодаря!

Секцията „Новини“ решихме, че е добре да има такава, доколкото рубриката ни винаги касае някакъв етичен проблем, новина, която се е случила, било на територията на нашата държава или в чужбина. Така например можем да ви посочим едно решение, което е сравнително отскоро на Европейския съд по правата на човека. Новината ни е качена на 14 ноември тази година, но самото решение е от 1 март 2022 г. Какво касае самото решение – един съдия в Турция е качил, публикувал е т.е. статия в електронното пространство, като статията касае съдийското възстановяване. Той не е поставил допълнителни коментари, харесвания или някаква интерпретация на това, което е решил да сподели в социалната мрежа, въпреки това обаче техния Върховен съд е отчел, че това негово поведение не е в унисон с порядките в държавата, в етичен смисъл и поради това му е наложил дисциплинарно наказание „порицание“. Съдията е решил да защити своите права, като доколкото на територията на Турция не е намерил подкрепа на своите позиции и е решил да се отправи към Страсбург, откъдето е получил решение през март тази година. Съдът е отчел нарушение на чл. 10 – „Правото на свобода на изразяване“ и чл. 13 – „Правото на ефективна защита“. Счетохме, че това решение би представлявало интерес, доколкото всеки един от нас в свободното време, предвид, че повечето от нас имат профили в социалните медии, заемат някаква гражданска позиция по определени въпроси, та в този смисъл решихме, че може би ще представлява интерес и на колегите. И като цяло рубриката е насочена към това да спомага всички магистрати да успяват да се запознават със сходни проблеми, пред които самите те се изправят в чужбина.

Последната новина, която сме споделили, отново ще се върна на програмата „AIAKOS“, на 17 ноември, т.е. миналата седмица в сградата на НИП от 7 държави европейски бяха гостите, кандидати за младши магистрати, пред тях ние представихме нашата етична платформа, с която сега и вашето внимание ангажираме с нея и се спряхме на основните елементи и проблеми, които считаме, че ни вълнуват и нас, а и всички останали.

Сега ще дам думата на съдия Ангелов, който да ви запознае с неговите теми от т.нар. „сиви сектори“, които ние открихме.

Радослав Ангелов: Благодаря, съдия Станчева!

Нашата платформа е „Отпори и арена за дебати в областта на взаимното доверие при трансгранично сътрудничество по дела“. Всеки един от нас знае, че принципите на Европейския съюз са свободно пространство на сигурност, правосъдие, свобода на движение, стоки, услуги и капитали. Имаме принципи за взаимно признаване и изпълнение на присъди и на решения по наказателни, граждански и търговски дела, и всяка една от

държавите-членки би следвало да изпълни този съдебен акт на своята територия, със съзнанието или с мисълта, че тя ги изпълнява като свое собствено решение. Да, но на практика не винаги така се получава. Много често когато пращаме различни молби и заявления по инструментите по международно сътрудничество нашите дела често се бавят затова, че другия орган все още не е получил заявлението, не е готов да събере доказателствата, не ни е изпратил необходимата информация. Това пък от една страна чисто практически противоречи на принципите, че все пак ние сме магистрати на ниво Европейски съюз, трябва да спазваме едно и също право, едни и същи принципи европейски да прилагаме и да имаме една и съща цел, а именно да защитаваме справедливостта и да решаваме проблемите на хората. Затова и част от нашия дебат, който го отворихме е това, по какъв начин следва да се изпълняват трансграничните поръчки между държави-членки и какви трябва да бъдат етичните принципи или поне правила за поведение между съдиите, т.е. взаимно помежду нас да си имаме доверие. И не случайно е тази платформа, искам да отбележа, тя е част от нашето емпирично следване, защото тази платформа нямаше да бъде част ако ние си нямахме взаимно доверие. Вследствие благодарности ще видите, че платформата беше създадена с помощта на колегите от съдебното сътрудничество „наказателни, граждански дела“. Ние се обърнахме към контактните точки от съответните държави с молба и помощ те да ни предложат, да ни изпратят техните Етични кодекси, които да ги оформим и да им придадем израза в „Атлас на Етичните кодекси“. Така че, съответната платформа е разработена на база взаимно доверие и уважение между магистратите от различни държави-членки. Надяваме се в бъдеще това взаимно доверие да се укрепва още повече и да бъде в съответствие със защита на компетентните органи между държавите-членки. В тази връзка ние се надяваме и разработения сайт „Е-кодекс“ да допринесе за взаимното доверие и ускоряване на сътрудничеството между държавите-членки. Когато говорим за сайта „Е-кодекс“ като инструмент на взаимното сътрудничество и взаимно доверие няма как да избегнем и другата тема, която сме отворили за дискусии тук в сайта, имаме използване на правните технологии. Може би е безпредметно да казвам какви са плюсовете и ползването от технологии в нашата област и сфера на действие, колко са широко застъпени, как напоследък навлязоха в нашата работа, но по-скоро трябва да се спрем на техните недостатъци, които създават днешните предизвикателства.

На първо място колко от нас може би знаят по какъв софтуер и по какъв код, алгоритъм, всяка една програма работи. Ние можем ли да бъдем сигурни, че този, който е направил софтуера и програмата за решение на даден проблем не страда от предразсъдъци, от дискриминация по отношение на раса, пол, възраст, социално обкръжение и социален статус. Технологиите създават още един недостатък, а именно компилирането на магистратите.

Много често страните като знаят при кой съдия попадат и кой съдебен състав те знаят какво ще бъде и самото решение, т.е. донякъде изразяват, че казуса и проблема е предварително решен, тъй като знаят и каква е съдебната практика на съответния съдебен състав. Именно в това е и следващия недостатък на правните технологии, а именно за влияние на вътрешното убеждение на магистрата, доколкото той е свободен да постанови нещо друго, което е извън съдебната практика, например ако имаме един иск за обезщетение на неимуществени вреди вследствие на ПТП, ако преобладаващата практика присъжда 5 000 лв., доколкото съдията ще бъде свободен да присъди по-малко или повече, след като всяко едно дело априори има различни факти и обстоятелства, и трябва да се зачита личността. Проблемите с използването на технологиите е и при постановяването на автоматични съдебни решения. В тази връзка и Съда в Люксембург казва, че имаме ли такива спорадично постановени решения основен принцип в правото е те да бъдат реализирани от съдебен орган, човешки съдебен орган, а не само от някакъв софтуер.

Затова всичките тези възможности или недостатъци на правните технологии карат магистрата да прилага максималното и европейското право в една комплексна среда, където технологията е не само средство ние да работим с нея, но тя е обект на правото и източник на право. И тъй като правото на свободен достъп до информационни технологии е част от трето поколение права на човека, освен първите основните и вторите постоянни, вече имаме правно-информационни технологии „свобода на въздуха“ и т.н. Но да не ви може би губя от времето или пък да не задълбаваме в тази тема, тъй като сме отворили доста дискусии, още един дигитален инструмент искам да покажа на вас, именно въз основа тези изводи, които сме направили нашата разработка се основават не само на етичните кодекси, но и на други литературни източници, които ние сме ги качили в секцията „дигитални инструменти и библиография“. Там сме се опитали по всяка една от темите да сложим и нашите източници, от които сме черпили информация. Нека да отидем примерно за темата за „доносничеството“, качили сме нормативните източници и препоръката, т.е. вие можете да ги свалите, да се запознаете с тях, т.е. в секцията „Библиография“ сме се постарали да направим една малка библиотека, източниците по съдебна етика и професионално поведение в тези области. Качили сме закони, разбира се съдебна практика на ЕСПЧ, което можем да изтеглим, някои от тях ги има и на български, и на френски, и на английски език, така че те са публично достъпни, за да може всеки един магистрат при проявен интерес от него, потребност от желание да се запознае със съдебната етика и професионално поведение да използва тази платформа, нашата общност като едно от приложение е като един може би оракул.

И в завършек искам да кажа, че платформата официално бе публикувана в глобалното интернет-пространство на 13 юли 2022 г. Оттогава

досега ние имаме близо около 13 хиляди посещения, разбира се, брояча в момента показва общо 12 921 посещения, като посещенията ни варират от различни държави, не само на ниво Европейски континент, но и държави като Съединени американски щати, Канада, имаме посещения от Сингапур, Япония, Индия, Тайван, екзотични държави като Нигерия, Филипини, Естония, даже във вторник когато излязоха резултатите от статистиката имаме посещения от Южна Америка, от Мароко, Корея, имаме и от различни държави, което ни довежда до единствения възможен извод, че тази платформа и общност надяваме се, че има бъдеще.

И сега за завършек ще дам думата на съдия Лазарова, която ще поеме щафетата като наш ръководител.

Ангелина Лазарова: Бивш ръководител, защото отборът изигра своето предназначение и вие успяхте да се справите много добре.

Уважаеми членове на Съвета за партньорство към Висшия съдебен съвет, пропуснахме част от новините, които бяха много интересни и според мен Георги би могъл да каже нещо и в тази връзка. Георги, дай няколко думи, защото е много важно това, което...

Георги Коджаниколов: Да. Съдия Лазарова, благодаря! С няколко думи само ще щрихирам нещо, което беше доста интересно от моя перспектива. В Пловдив, аз съм в Районна прокуратура – Пловдив младши прокурор към момента, там се проведе, в края на октомври такава публична дискусия, в която публична дискусия работното заглавие беше „Върховенството на закона“, тъй като иманентни негови характеристики бяха дискутирани въпросите за подбор на младши магистрати, за процедура, за правила, за критерии, на които следва да отговаря всеки кандидат за влизане в системата и много голямо впечатление прави, че въпросите за защита на лицата, подаващи сигнали или публично оповестяващи информация за нарушения или ако мога да си позволя да използвам тази чуждица, защото е много популярна и е придобила гражданственост „уисълблоунг“ политиките също бяха широко дискутирани, та това го казвам просто, за да подчертая, това го казахме и на колегите в AIAKOS, те споделиха, че при тях не е по-различно, че това са теми актуални, теми вълнуващи обществеността магистратската и не само, и теми, които предполагат развитие и не са достатъчно добре към момента развити, а са от съществено значение за функционирането и изграждането на системата като такава, ползваща се с високо обществено доверие. Благодаря, съдия Лазарова. Към Вас.

Ангелина Лазарова: Колеги, както виждате всички и мисля, че ви убедихме вече почти час в това, че се е свършила много голяма работа от младите колеги. Както виждате принос към създаването на това освен Националния институт по правосъдие имат и контакти, които са наши с колеги от европейски и извъневропейски държави. Сайтът, който наричаме „Платформа“ има статична и динамична част. Статичната част дава

библиографията и позиционираните ресурси, които колегите ви представиха. Динамичната част е онази, която позволява действия да бъдат извършвани на този сайт, да се дискутира, да се пишат правила, да се пускат коментари и с помощта на г-жа Барова към материалите на днешното заседание аз видях преведени, разбира се автоматично на български език част от коментарите, които непознати за нас хора поставят под различните статии и ресурси, и нито един не е негативен, а напротив – всички са насърчителни, позитивни, което според мен действително дава една стабилна основа да вярваме, че има нужда от такъв инструмент едно съсловие, че правим нещо в тази връзка и ако ми позволите тепърва по повод сигурността на зоната, за която и Георги говори, идеята ни е да направим защитена част на тази платформа, в която след регистрация ще може да бъде комуникирано по по-специфично съдържание. Също така към тази платформа се опитваме да привлечем психолог, който да е с богата магистратска практика преди това, адвокат, представители на различните професионални организации, предполагам всички са получили покана за излъчване на свой представител в тази наша общност, така че да създадем една стабилна основа, в която едновременно говорим, мислим и правим нещо. И ако ми позволите наистина с едно изречение за финал – съзнавайки платформата, която Съвета за партньорство дава към Висшия съдебен съвет, за да бъдат инициирани определени политики и действия мисля, че доказателствата, брой посещения, теми и т.н., които виждате, че сме открили, позволяват по подходящ начин Висшият съдебен съвет да инициира ако щете или да се включи, или да поиска отваряне за пореден път на нивото на Мрежата на европейските съдебни съвети този разговор, защото Лондонската декларация, която е преди повече от десет години постановена, и която разглежда етичните въпроси на държави, относими към държави, чиито Съдебни съвети членуват в тази Мрежа е много отдавна и струва ми се е резонно да бъдем инициатори или поне да съпроводим един процес със създаване на една работна група, в която тези въпроси, които както виждате не касаят само младите колеги. Знаете ли, искам да споделя и още нещо – като преподавател на младшите съдии на курса на Националния институт по правосъдието през 2021 г., който завърши, миналата седмица бях в София техен преподавател за текущо обучение и какво установих – за едната година своя работа младшите съдии от 17, които присъстваха там на въпрос, който им бях поставила: забелязахте ли проява, несъвместима според вас с дължимата магистратска етика искам да ви кажа, че получих следните отговори: от 17 човека само 4 са казали, че не са забелязали несъвместима с етичното поведение проява, но други са дали повече от един отговор, сред които са: употреба на алкохол в работно време, отправяне на обидни реплики към колегите, отправяне на обидни реплики към страни в производството, проява на пристрастност към страна по делото, поддаване на външно влияние. Всичко това е етика, нали така?

Най-голям брой отново отговори са по посоката, че колегите са забелязали липса на стремеж за развитие на професионалната компетентност и други, пак много други, поне посочени в този списък. Така че струва ми се, заедно с благодарността да имате това търпение да ни изслушате, че е време и виждаме в пространството подобни поводи за подновяване на диалога по етичните теми. Това е необходимо според мен като магистрат с дългогодишна практика, както на национално ниво, така и международно ниво.

С това приключих нашата презентация и сме готови ако имате въпроси да ви отговорим.

Вероника Имова: Много благодаря, колеги, за изключително интересната презентация. Вие доказвате, че работите в дълбочина и това е изключително обнадеждаващо. Магистратите, които преди и след 2002 г., до приемането на Етичния кодекс на българските магистрати през 2009 г., на практика сме следвали правилата от Бангалор, преди писаните правила за националната ни съдебна система. Същината на професията ни е формирала да спазваме основните принципи, регламентиращи стандартите за регулиране поведението на магистратите като неподдаване на натиск, заплахи, стимули, влияния от която и да е друга власт, за установяване истината за фактите по делата само въз основа на обективен анализ на доказателствата, да спазваме принципите на справедливия процес, на изключване поведение, основано на привилегированост, да проявяваме вежливост, почтеност и благоприличие. Разбира се младото поколение магистрати е призвано да надгражда и разширява, както принципите, така и правилата за поведение произтичащи от тях. Действително, с вашия труд сте поставили високи цели и високи стандарти и дай Боже да промените, да счупите този възел на недоверие в обществото, на незачитане и неразбиране, ако щете, към нашата професия. Ето на, вие работите в дълбочина. И ако позволите да изразя най-общо моето впечатление, вие стъпвате на фундаменталните принципи, които са утвърдени и в европейските държави-членки на Съюза, както и в международен аспект с правилата от Бангалор, но сте направили нещо повече и изключително важно, вървейки в дълбочина. Чрез сравнително-правен метод при изучаване различните правни регулации по тази материя и най-вече чрез емпиричен опит сте достигнали до изводи за други аспекти на етичното поведение на магистратите, които вие изброихте изключително интересно в отделното им представяне. Възхитително е, колко сте млади, а с такава дълбочина сте изследвали отношенията, обект на бъдеща регулация – моите уважения за зрелостта да изведете и други елементи на етични принципи в областта на: „правните технологии, трансграничното сътрудничество, емпатията“. Това е изключително модерно и напредничаво, както и проблемите в общуването между половете и за проблеми от дискриминационен характер между половете, твърде важни аспекти на

етиката. Моето убеждение като магистрат винаги е било, че трудната магистратска професия още от университетската банка, камо ли в практиката, моделира един характер, едно поведение, един вътрешен Етичен кодекс. До голяма степен ценностната ни система се гради въз основа на положените усилия, за да се постигнат необходимото професионално ниво на знания и умения, за да сме способни да решаваме делата, в които са скрити човешки съдби и се защитават права и интереси на граждани. Вътрешно, иманентно е присъща високата степен на морал, на етика у нас, но като че ли това не е достатъчно, необходими са унифицирани правила. Много е важно с напредването на технологиите да се търси ново предизвикателство в областта на професионалните стандарти на общуване. Ето, челно се срещнахме с правилата за работа с Единната информационна система на съдилищата, както и с ЕДИС, която навлиза в административните съдилища. Действително информационните технологии поставят много сериозни предизвикателства по отношение на спазването на етичните правила и етичното поведение на магистратите. Участието ви в мрежите за комуникация, електронните мрежи, всичко това ни поставя в много по-висок етап на изискванията към нашето поведение. Много интересно. Аз съм много благодарна за тази среща и вие дадохте, колега Лазарова, дадохте една идея, която веднага ще започнем да мислим как да осъществим, а тя е осъществима – да популяризираме Вашата дейност във фокуса на работата на Европейската мрежа на съдебните съвети. Досега моето участие в част от сесиите на Европейската мрежа на Висшите съдебни съвети показва, че недостатъчно място заемат теми като съдебната етика, несъмнено – важни, които са част от интегритета на съдията като служител на обществото, който ежедневно трябва да издига авторитета на своята професия и да отстоява независимостта си, и тази на системата, да внушава уважение в обществото, и вяра, че действително съдията утвърждава законността. Много Ви благодаря!

Ангелина Лазарова: Ако позволите само да добавя нещо. Да, действително така е. Независимостта и етиката са, едно с друго заедно вървят и къде е центърът – центърът е върховенството на закона и така, както колегите от Пловдивската апелативна прокуратура и на окръжно ниво, които са били, са обхванали точно тези две ключови понятия – „върховенство на закона“ и „съдебна етика“, точно това е и целта на бъдещата общност на националния институт, така че според мен изхождайки от концепцията в областта на закона и мястото на съдебната етика в нея. Едно подобно Ваше предложение, ако Вие прецените за основателно ще направи впечатление и ще събуди моментално за мен, така си мисля аз, един диалог, който ще бъде и по-полезен за магистратите в държавите, чиито Съвети членуват, ако не греша 19 държави са в този Съвет на съдебните съвети, мрежа, може и да

бъркам в броя. Много Ви благодаря за топлите думи и за уважението, което имахме.

Вероника Имова: Предоставям думата и на колегите, които също искат да споделят своите впечатления от Вашата презентация.

Заповядайте, колеги!

Стефан Петров: Аз само мога да поздравя колегите за това, което са направили, да продължават все така напред, но искам просто да дам някои, да разясня, които може би не знаете – миналата година в края на месец октомври се проведе Общо събрание на Европейската мрежа на съдебните съвети, което беше в Литва. Основна тема на Общото събрание беше Полша, след гласуване изключихме Полския Висш съдебен съвет, но на тази среща се постави въпросът за създаване на Етичен кодекс на членовете на Висшите съдебни съвети. Постави се като въпрос. В хода на дискусиата се оказа, че може би 50 на 50 бяха мненията, едната част от колегите изразиха становище, че няма нужда от такъв Кодекс етичен за членовете на Съдебните съвети, другата част, между които сме и ние, тъй като ние имаме такъв Кодекс, тъй като Кодекса за етично поведение на българските магистрати се отнася и до членовете на нашия Висш съдебен съвет, тъй че можем да кажем, че ние имаме такъв Кодекс, но продължава дискусиата по създаването на такъв Етичен кодекс. Казвам ви го това просто да сте в течение, защото се занимавате с тази дейност.

И още нещо искам да кажа. Беше споменато, че нашия Етичен кодекс е създаден 2009 г., но преди този Единен Етичен кодекс, аз не знам дали сте запознати, но имаше отделни Етични кодекси на съсловните организации, на следователите беше първия, на прокурорите и на съдиите, от Съюза на съдиите. И тези Етични кодекси бяха приети от тогавашните, говоря за петия мисля, че и четвъртия състав на Висшия съдебен съвет, бяха приети като Кодекс за етично поведение на съответните професии и това беше до 2009 г., така че, аз смело мога да кажа, че в България етични кодекси е имало и преди 2009 г., ние не сме чак 2009 г. приели. Тогавя вече беше решено, че професиите трябва да имат единен кодекс, затова защото имаше и проблеми, тъй като в дисциплинарната част имаше нарушения на етичните норми, в различните кодекси, макар че бяха почти еднакви, но имаше разлики и за да бъде еднакъв за всички магистрати се прие да има единен кодекс. Нямахме нормативен елемент преди това. И сега с учудване, с учудване установяват, че има пък такова предложение – законопроект, който искат отново да се разделят етичните кодекси на съдии и етичен кодекс на прокурори и следователи.

Вероника Имова: Колега Ангелова.

Даниела Ангелова: Уважаеми колеги, млади колеги, аз ви поздравявам за положениия труд и за успехите, които всъщност сте постигнали. За мен лично беше изключително интересен този проект и

резултатите от него това, което прочетох и сега, което чух в хода на разискванията ме обогати професионално, както и като човек. Считам, че с това, което сте направили Вие сте надградили основата, която имаме като магистрати и това, което каза г-н Петров преди малко, че ние действително в исторически план сме имали такива правила и норми, но с вашия труд е постигнато много. Аз ще се постарая сред моите колеги, с които работя, изобщо сред прокурорската общност да се разпространи този труд, да се поучим и да съхраним, и прилагаме тези норми. Може би има хора, които не знаят, но и може да са позабравили това, което трябва да спазват.

Аз ви пожелавам още по-големи успехи и много се радвам, че присъствах на тази инициатива, и благодарение на колегата Лазарова, която е успяла не само като магистрат, да ви предаде своя опит и знания, но и като преподавател, като човек истински човешки е подходила към вас млади колеги и сте развили това, което се вижда, че сте направили.

Благодаря ви! Още по-големи успехи!

Евгени Иванов: Колеги, ще кажа и аз няколко думи.

Първо моите адмирации за труда, който сте положили, за резултатите, които сте постигнали и оценката, която сте получили. Много съм впечатлен и го казвам съвсем искрено, защото за никого не е тайна, че за мен професионалната етика винаги е била кауза, която е много близка до сърцето ми. Имах честта и щастието, и късмета да участвам в писането на действащия Етичен кодекс, но това няма значение. Колегата Петров е напълно прав, че буквално две години след като се появява на бял свят този основополагащ документ от Бангалор, в нашата държава се появяват три Кодекса за етично поведение на трите магистратски гилдии, които през 2009 г. бяха доразвити в един Етичен кодекс. Между другото това беше отчетено като голяма, положителна стъпка напред именно от Венецианската комисия, която всеки път при предстоящи промени все се ангажира да даде своето мнение по въпросите.

Професионалната етика е жива материя, тя се развива, нещо, което вие сте забелязали и акцентирате на няколко пъти във вашето представяне, че има необходимост от осъвременяване на принципите. Убеден съм, че е така, другото обаче, в което съм убеден е, че обществото е изключително чувствително към магистратската дейност, а това, което знам от личен опит е, че обществото не прави разлика от съдията, прокурора и следователя, действията на съдията, прокурора и следователя през работно време и в извън работно време ние сме съдии, прокурори и следователи 24 часа в денонощието. Точно затова е много тънка границата между това, което обществото ще приеме за нормално и това, което то ще оцени като ненормално, колкото и грубо да звучи. И затова нещото, което съм разбрал за двадесет и няколко години работа в съдебната система е, че консерватизма на съдебната система е най-голямата защита, която тя въобще може да получи и

ние като част от тази съдебна система, от живота в тази съдебна система трябва да се доверяваме все пак и на консерватизма, защото сме магистрати. Откакто свят светува по отношение на хората, които са натоварени с огромната отговорност да съдят за постъпките на другите и ги оценяват, към тях винаги е имало изключително високо изискване именно от хората, които биха могли да попаднат под техния зорък поглед. Затова някак си трябва да се получи разумният баланс. Нашият Етичен кодекс може би е малко по-рестриктивен от други, които вие сте анализирали във вашата работа, в продукта, който сте получили, който пак казвам е уникален. Мисля, че той би бил изключително полезен. След като беше създаден настоящият Етичен кодекс, след като видях бял свят имаше много бурен живот в неговото прилагане. Тогава беше случая с „Косъо черничкия“, случая с „бедните магистрати от Приморско, още няколко такива емблематични случаи, които вълнуваха и то много, много бурно цялото общество, след това някак си малко така позамря тази тема, но никой не е застрахован от грешка, дори и имаше случаи преди няколко години, не беше назначен кандидат за младши съдия, точно защото имаше постъпки, които влизаха в сериозна колизия с разпоредбите на Кодекса за етично поведение.

Искам само да кажа следното – Кодексът действа, Кодексът поражда изключително положителни последици в магистратската общност и самите магистрати отдавна вече не са толкова равнодушни към поведението на техните колеги, които някак си не се държат така, както повелява Кодекса. Те принципите в Етичния кодекс са общочовешки ценности, които за нас като магистрати важат с пълна сила, за всеки друг в обществото може би не важат толкова, колкото за нас. Ние нямаме право на грешка, ние трябва като математиците, да мислим няколко хода напред когато направим нещо като как то би било оценено, след като го направим, че и години след като го направим, защото обществото и мерките на обществото са доста променливи и разтегливи във времето, но точно затова Етичния кодекс ни дава тази рамка и той създава писаното право, както беше коментирано преди малко, защото когато имаш написана норма, това между другото го започват американците и това е много прагматичен подход, когато имаш писана норма никой после не може да ти каже защо си постъпил така, след като тази норма някак си те вкарва в граници, които ако ти спазваш, след това си много по-трудно уязвим. Понеже в залата, не знам дали сте забелязали тези, които сте он-лайн, но имаше интересна реакция по отношение на вашата анкета за употребата на алкохол през работно време, в нашата практика, българската, по отношение на Етичния кодекс имаме принос в тази насока и той беше пак вследствие на един случай отпреди десетина години когато имаше предаване на една телевизия, което касаеше магистрати, които в обедната си почивка употребяват алкохол, не говорим да се напие и да ходи да правораздава, след това да решава съдбите на хората, а просто една две чашки в обедната

почивка, когато се храни, даже единият случай беше за ... имаше някакъв повод, ако не се лъжа. Та тогава все още Етичните комисии към структурите в съдебната система имаха правото да извършват такава оценка на действията на колегите си и Етичната комисия към Върховния касационен съд беше направила едно изключително добро становище, в което имаше и ретроспекция, и международен елемент и накрая чисто наш си, и действително една-две чаши, които не водят до опияняване и не биха възпрепятствали след това магистратът да върши работата си, е позволено. В същият смисъл беше и решението на Висшия съдебен съвет, така че и ние имаме принос, а между другото, последно и с това ще приключа, тъй като много мога да говоря, наистина темата ми е много, много близка до сърцето – когато се пишеше този Кодекс, тогава нашия Парламент доста ясно и ярко изрази идеята си да има Кодекс и за етично поведение на българските депутати. Няма да задавам риторични въпроси, но такъв Кодекс няма, а според мен никога няма и да има!

Поздравления за това, което сте постигнали. За мен беше изключително приятно да ви слушам.

Изкушавам се да ви задам един въпрос, но да не стане прекалено дълга дискусиата – за мен е много интересно да разбере как скринингът, който вие сте направили на етичните кодекси, в картата, която беше показана, как оценяват нашия Етичен кодекс.

И другият ми въпрос е – как оценяването идеята, която колегата Петров маркира преди малко, да бъдат отново разделени кодексите за съдии единия, другия за прокурори и следователи?...

Ангелина Лазарова: Понежете ситуацията има в известна степен необходимост от „висш пилотаж“, ще се опитам аз да поема този въпрос.

Сега, наистина се радвам, че виждам хора, както г-н Петров, така и Вас, колега, които сте писали правила в тази област и със сигурност сте се сблъскали с трудността да бъде изразено онова, което е всъщност много ясно и ние пишейки и старайки се да измислим заедно с колегите някакви правила се изживяхме този процес. Голяма част от насоката на изследване затова дали държавите имат един или два Етични кодекса, г-н Петров, го направихме именно поради тази обществена дискусиа, която съществува в България и ние в нашия малък екип смятаме, че не е редно да имаме два Етични кодекса. Ако някой от останалите, но аз мисля, че това сме го говорили много пъти и точно поради тази причина го и изследвахме как стои той в другите държави. Има държави, където само прокурорите имат правила, например в Гърция. Има държави, в които съдиите не знаят как, примерно Германия, аз съм говорила с колежка в Министерство на правосъдието там, тя не знаеше съдиите да имат обвързаности. В крайна сметка намерихме един някакъв наръчник, той не е задължителен за тях, който да им даде някакви послания. Тогава когато съдебната система в

България разчита на своите магистрати като единна, като всеки един част от тази съдебна система за мен е немислимо да имаме различни кодекси, да не говорим, че има и подобни становища, както на ниво Съвет на Европа, имам предвид Консултативния съвет на съдиите. Прави впечатление обаче, че Консултативният съвет на прокурорите там е излязъл с един източник, такъв който е сравнително нов и той е популяризиран в държавите, които са приели отделни свои правила за прокурори, но то масово е в държави, в които Прокуратурата не е в съдебната система. И понеже ми беше интересно, аз лично прочетох къде са разликите, търсих разликите, къде има такива между съдии и прокурори, и трябва да ви кажа, че разликата единствено касае една специална част, в която се казва как трябва прокурора да поддържа обвинението пред съда, по какъв начин трябва да се държи към съдиите, към страните и т.н., т.е. ако не виждаме, а това е всъщност задължение за съдиите при нас, ние имаме общ старт, общ ГПК, там е ясно какви са основните принципи. Така че, затова може би и според националното законодателство държавите са взели такива решения, но според мен, макар и да се чуват в общественото пространство подобни необходимости, според мен въпроса е решен категорично с факта, че сме в една обща съдебна система, дължим еднакво етично поведение и това според мен е нещо, с което мога да отговоря. Идеята на г-н Петров много ми допада и, колега Ангелова, смятам, че би могло да направим една секция в платформата, в която да сложим тези източници, за да се знае истината за онова, което е и назад, не само за това, което е в момента и напред ще бъде. Така че благодаря за тази идея, г-н Петров.

И още нещо, понеже г-жа Ангелова, съпредседателят на Съвета ни за партньорство каза, че ще популяризира нашето съвместно начинание, благодаря много за това, просто искам само да изпреваря и да знаете, че скоро, и ще бъдете специално поканени от мен като ваш колега, ще имаме събитие, на което тази общност ще бъде представена. Интересно ми е, понеже заедно с нас са колеги от професионалните организации, дали те вече излъчиха свои представители, които да влязат в общността и може би имат още някакво време, в което да го направят, и така дискусиата ще бъде още по-богата на аспектите, според мен.

Благодаря!

Вероника Имова: Уважаеми колеги, има ли други желаещи да вземат отношение по повод темата?

Валери Първанов: Членовете на Висшия съдебен съвет обсъдиха обстойно значимостта на вашата работа. Аз също искам да ви поздравя. От позицията, която заемам мога само да кажа, че ще направя всичко възможно да се популяризира вашата работа, защото ще даде възможност на членовете на Асоциацията, на която аз съм представител, както да изразят свое мнения, така и да почерпят опит от становищата, които са вече във вашата

платформа, така че още един път ви благодаря и наистина е необходимо да бъде популяризирано и да стане посещаемостта по-висока и то от магистратите в България.

Благодаря ви!

Вероника Имова: Благодаря, колеги. Ако няма други желаещи да вземат отношение, отново благодаря за усилията на екипа, който днес ни поднесе информация за дейността на този форум. Както колегите от „Платформата за съдебна етика“, така и всеки от Вас , на своето място и със своите компетенции би допринесъл за популяризиране на платформата и за институционализиране на разработените от младите магистрати идеи. Ще следва да се работи тези идеи да бъдат развити като нови модели за етично поведение на магистратите в рамките на общозадължителни правила. А защо не и да се работи за общ кодекс за етично поведение на магистратите от Европейския съюз. Само въпрос на бъдеща работа е изследванията, получили специалната награда за иновации на състезанието „TEMIS“, да поставят началото на работата по такъв кодекс!

Заседанието на Съвета за партньорство към ВСС приключи в 12.20 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛ НА
СЪВЕТА ЗА ПАРТНЬОРСТВО
КЪМ ВИСШИЯ СЪДЕБЕН СЪВЕТ: (п)**

ВЕРОНИКА ИМОВА